

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Вченої ради
Науково-дослідного інституту
правотворчості та науково-правових
експертиз Національної академії
правових наук України
від 27 квітня 2023 року, протокол № 4

Голова Вченої ради

Олексій КОТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ
Науково-дослідного інституту
правотворчості та науково-
правових експертиз Національної
академії правових наук України
від 01 травня 2023 року № 62

Директор

Олексій КОТ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІТЬ
У НАУКОВО-ДОСЛІДНОМУ ІНСТИТУТІ ПРАВОТВОЧОСТІ
ТА НАУКОВО-ПРАВОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність у Науково-дослідному інституті правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України (далі – Положення, Інститут) закріплює норми, правила та політику академічної доброчесності, вимоги до її суб'єктів, види порушень академічної доброчесності та заходи відповідальності за них.

1.2. Положення розроблено відповідно до норм Конституції України, Декларації прав людини, Цивільного кодексу України, Кодексу законів про працю України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу діяльність», «Про запобігання корупції», положень Етичного кодексу вченого України, Рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти (лист Міністерства освіти і науки України від 23.10.2018 № 1/9-650), Рекомендацій для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, затверджених рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29.10.2019, протокол № 11, Статуту Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України (далі – Статут), Етичного кодексу Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України (далі – Етичний кодекс), інших нормативних та локальних актів, що регулюють порядок здійснення наукової та освітньої діяльності.

1.3. Метою Положення є формування в Інституті атмосфери академічної свободи, взаємопорозуміння, відповідальності за результати своєї діяльності, умов для реалізації професійних, інтелектуальних, творчих здібностей та підвищення рівня якості науково-дослідної, науково-експертної та освітньої діяльності.

1.4. Положення спрямоване на підтримання високого рівня професійних стандартів та забезпечення якості науково-дослідної, науково-експертної та освітньої діяльності в процесі професійного спілкування між суб'єктами академічної доброчесності.

1.5. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законодавством норм і правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної доброчесності під час наукової та освітньої діяльності.

1.6. Суб'єктами академічної доброчесності є наукові, науково-педагогічні працівники, які забезпечують освітній процес в аспірантурі, (далі – наукові та науково-педагогічні працівники) та здобувачі ступенів доктора філософії та доктора наук (далі – здобувачі).

2. Політика академічної доброчесності в Інституті

2.1. Академічна доброчесність в Інституті виступає одним з інструментів забезпечення якості науково-дослідної, науково-експертної та освітньої діяльності.

2.2. Забезпечення академічної доброчесності в Інституті ґрунтується на:

- верховенстві права та обов'язку кожного дотримуватися вимог законодавства, а у разі виявлення недоброчесної поведінки порушник має бути притягнутий до відповідальності відповідно до чинного законодавства України та локальних актів Інституту;

- чесності та порядності, що вимагає від кожного неприпустимості обману, шахрайства, плагіату, фабрикації, фальсифікації, хабарництва та інших видів порушень академічної доброчесності;

- відповідальності за результати своєї праці, що реалізується у забезпеченні якості наукової та освітньої діяльності з дотриманням вимог законодавства про авторське право та суміжні права;

- взаємоповазі до людської гідності незалежно від статусу в інститутській спільноті, віку, статі тощо задля створення атмосфери довіри, співпраці та вільного розвитку особистих здібностей;

- толерантності й нетерпимості до проявів дискримінації за будь-якою ознакою;

- прозорості й відкритості наукових досліджень та їх результатів;

- академічній свободі як прояві самостійності та незалежності суб'єктів академічної доброчесності під час провадження наукової та освітньої діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова й творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом;

- нетерпимості та несприйнятті будь-яких корупційних проявів та порушень академічної доброчесності й чинного законодавства загалом;

- самостійності виконання наукових досліджень, аналітичних робіт, навчальних завдань й уникнення порушень академічної доброчесності при підготовці й оприлюдненні академічних текстів.

2.3. Дотримання академічної доброчесності науковими та науково-педагогічними працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей тощо;

- дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;

- надання достовірної інформації про методики й результати наукових досліджень та джерела використаної інформації;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами;

- об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів.

2.4. Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей тощо;

- дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої та наукової діяльності, використанні методики досліджень й джерела інформації.

2.5. З метою дотримання вимог академічної доброчесності наукові та науково-педагогічні працівники при прийнятті на роботу, а здобувачі – при зарахуванні на навчання до аспірантури чи докторантури, ознайомлюються з Етичним кодексом, цим Положенням та підписують Декларацію про дотримання академічної доброчесності (Додаток 1), яка зберігається в їх особових справах.

3. Вимоги до суб'єктів академічної доброчесності та заходи з попередження порушень академічної доброчесності

3.1. Наукові та науково-педагогічні працівники Інституту зобов'язані:

- дотримуватися Конституції України, Законів України, підзаконних актів, Статуту, Етичного кодексу, цього Положення та інших локальних актів Інституту;
- підвищувати науковий імідж Інституту, примножувати його традиції;
- належним чином посилалися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей тощо;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про методики й результати наукових досліджень, джерела використаної інформації, наукову та науково-педагогічну діяльність;
- контролювати дотримання академічної доброчесності здобувачами;
- об'єктивно та неупереджено оцінювати результати навчання здобувачів;
- у разі отримання інформації про факти неналежного виконання суб'єктами академічної доброчесності своїх обов'язків повідомляти про це керівництво Інституту.

3.2. Здобувачі зобов'язані:

- сприяти збереженню та примноженню традицій Інституту, підвищенню його престижу власними досягненнями в науковій та освітній діяльності;
- самостійно виконувати навчальні завдання, поточний та підсумковий контроль за результатами навчання;
- належним чином посилалися на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей тощо;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право та суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати навчальної та наукової діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;
- бути присутніми на навчальних заняттях згідно з розкладом;
- уникати дій, що можуть бути кваліфіковані як порушення академічної доброчесності;

– у разі отримання інформації про факти неналежного виконання суб'єктами академічної доброчесності своїх обов'язків повідомляти про це керівництво Інституту.

3.3. З метою попередження порушень норм та правил академічної доброчесності в Інституті застосовується комплекс профілактичних заходів, зокрема:

– інформування суб'єктів академічної доброчесності про необхідність дотримання вимог чинного законодавства в галузі наукової та освітньої діяльності, Етичного кодексу, норм та правил академічної доброчесності й цього Положення;

– ознайомлення суб'єктів академічної доброчесності з цим Положенням та підписання ними Декларації про дотримання академічної доброчесності;

– організація та проведення заходів з популяризації академічної доброчесності (конференції, кругли столи, семінари, тренінги тощо);

– проведення семінарів з суб'єктами академічної доброчесності з питань інформаційної діяльності, методики підготовки навчальних робіт та організації наукової діяльності;

– посилення контролю завідувачів наукових відділів, наукових керівників аспірантів та наукових консультантів докторантів, екзаменаторів та рецензентів за посиланнями у наукових працях на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;

– оцінювання та (або) перевірка за допомогою спеціальних програмно-технічних засобів щодо наявності академічного плагіату в поданих до захисту, рецензування або друку наукових працях, що видаються Інститутом або за його участі.

4. Види порушень академічної доброчесності та заходи відповідальності за них

4.1. Порушеннями академічної доброчесності є:

– академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

– вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на науково-педагогічного працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання;

– надання здобувачам під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

– необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів;

– обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної наукової та/або освітньої діяльності чи організації освітнього процесу.

Формами обману є, зокрема: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються наукових досліджень чи освітнього процесу;

- хабарництво – надання (отримання) суб'єктом академічної доброчесності чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в науковій діяльності чи освітньому процесі.

4.2. За порушення академічної доброчесності до наукових та науково-педагогічних працівників у встановленому порядку згідно законодавства можуть бути застосовані такі заходи відповідальності:

- відмова в присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;

- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;

- відмова щодо участі в конкурсі на зайняття вакантних посад.

4.3. За порушення академічної доброчесності до здобувачів у встановленому порядку згідно законодавства можуть бути застосовані такі заходи відповідальності:

- повторне проходження відповідного компонента освітньо-наукової програми або навчальної дисципліни;

- повторне проходження оцінювання (іспит, залік тощо);

- попередження;

- відрахування з аспірантури або докторантури.

4.4. Заходи відповідальності можуть бути застосовані одночасно.

4.5. Виявлення фактів, що мають ознаки порушення норм і правил академічної доброчесності, здійснюється:

- керівниками структурних підрозділів та тимчасових творчих колективів - при підготовці до друку результатів проведених науково-дослідних робіт;

- членами редакційної колегії наукового журналу «Нове українське право» - під час рецензування поданих до друку наукових праць;

- науково-педагогічними працівниками, які забезпечують викладання навчальних дисциплін, – у межах цих дисциплін;

– науковими консультантами та науковими керівниками здобувачів – під час здійснення наукового консультування та керівництва;

– членами спеціалізованих вчених рад, разових спеціалізованих вчених рад, організаційних комітетів наукових заходів (конференцій, круглих столів тощо) – під час захистів, опонування, рецензування, проведення наукових заходів.

4.6. За результатами виявлення визначених у пункті 4.1 цього Положення порушень академічної доброчесності складається відповідний письмовий документ (акт, рецензія, доповідна записка тощо), який передається на розгляд Комісії з дотримання етики та академічної доброчесності Інституту.

4.7. Порядок встановлення/підтвердження фактів порушення академічної доброчесності, права та обов'язки особи, стосовно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, регулюється чинним законодавством України та Положенням про комісію з етики та академічної доброчесності Інституту.

4.8. Заходи академічної відповідальності, визначені у п. 4.2. та п. 4.3. цього Положення, застосовують керівництвом Інституту на підставі пропозицій, внесених Комісією з етики та академічної доброчесності Інституту.

5. Прикінцеві положення

5.1. Положення затверджується Вченою радою Інституту та наказом директора Інституту.

5.2. У разі необхідності зміни та доповнення до цього Положення вносяться в порядку його затвердження.

5.3. У разі внесення змін до законодавства України, що регулює відносини з питань академічної доброчесності, до внесення змін і доповнень до цього Положення застосовуються положення чинного законодавства.

5.4. Положення доводиться до відома наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів шляхом його оприлюднення на офіційному вебсайті Інституту.

Декларація про дотримання академічної доброчесності

Я, _____

Прізвище, ім'я по батькові

(статус: науковий працівник, здобувач)

Заявляю, що у своїй науковій та освітній діяльності буду дотримуватися Положення про академічну доброчесність Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України, Етичного кодексу Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України, а також загальнолюдських норм моралі.

Зобов'язуюся:

- дотримуватися норм чинного законодавства та локальних актів Інституту у сферах науки та освіти, авторського права та суміжних прав;
- дотримуватися та діяти у своїй науковій та освітній діяльності згідно з нормами, правилами та політикою академічної доброчесності в Інституті;
- уникати у своїй діяльності будь-яких форм та проявів академічної недоброчесності, запобігати, перешкоджати та зупиняти такі прояви у діяльності суб'єктів академічної доброчесності Інституту;
- не допускати вчинення дій (бездіяльності), що можуть ставити під сумнів особисту чесність, порядність та сумлінність;
- не допускати дій (бездіяльності), що завдають шкоди репутації та іміджу Інституту.

Ознайомлений:

- із законодавством України щодо академічної доброчесності та політикою академічної доброчесності в Інституті;
- правилами дотримання академічної доброчесності та видами порушень академічної доброчесності;
- з правовими наслідками порушення вимог академічної доброчесності відповідно до законодавства України та цього Положення.

Усвідомлюю, що відповідно до законодавства України та локальних актів Інституту буду нести академічну відповідальність і до мене можуть бути застосовані заходи юридичної відповідальності за порушення академічної доброчесності.

_____ дата

_____ підпис